

OPINIE SEPARATĂ

/ expusă în corespundere cu art.18 alin.(3) din Codul electoral
și pct.25 lit.1) din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale /

1. La date de 29 iunie 2018, în ședința ordinară a Comisiei Electorale Centrale, cinci membri ai Comisiei au adoptat Hotărârea nr.1713, prin care în esență *sa luat act de hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Chișinău* (sediul Centru) din 19 iunie 2018 (dosarul nr.3-701/2018) și *au fost declarate nule alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău* din 20 mai 2018 (turul I) – 3 iunie 2018 (turul II).

2. Neîntind de acord cu faptul că prin această hotărâre a Comisiei Electorale Centrale *au fost doar declarate alegerile nule, fără a se dispune votarea repetată*, precum și cu unele alegații din partea descriptivă a hotărârii, îmi expun prezenta opinie separată.

3. *Inter alia*, consider că este necesar de menționat că potrivit pct.37-38 din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, ordinea de zi, proiectele și documentele ce urmează a fi examinate în ședința publică a Comisiei, se aduc la cunoștința membrilor Comisiei, de regulă, cu 24 ore înainte de începerea ședinței ordinare sau cu 12 ore înainte de începerea ședinței extraordinare. Or, în cazul de față, proiectul de hotărâre respectiv a fost pus la dispoziția membrilor CEC, prin intermediul poștei electronice, abia la ora 13.44, în condițiile în care ședința a fost stabilită și a avut loc la ora 14.00.

4. În continuare, înainte de a-mi expune argumentele și raționamentele dezacordului față de hotărârea CEC în cauză, în primul rând țin să subliniez că art.16 alin.(2) din Codul Electoral statuează că membrii Comisiei Electorale Centrale depun în ședința în plen a Parlamentului următorul jurământ: ***“Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, să îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce îmi revin potrivit funcției, să nu fac declarații politice pe parcursul validității mandatului”***.

5. La fel, legislația Republicii Moldova stabilește principiul caracterului obligatoriu al actelor judecătorești. Astfel, potrivit art.16 din Codul de Procedură Civilă, *hotărârile, încheierile și deciziile judecătorești definitive, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești atrage răspunderea prevăzută de lege.*

6. Pe cale de consecință, membrii Comisiei Electorale Centrale, în procesul de rezolvare a prezentei spețe electorale, urmau în mod obligatoriu să acționeze în strictă corespundere cu jurământul depus și astfel să se ghideze de normele legale existente în scopul aplicării acestora, precum și să execute hotărârile judecătorești aferente acestui exercițiu electoral.

7. Or, din punctul meu de vedere, un act executoriu neexecutat și/sau executarea formală în procesul electoral a hotărârilor judecătorești, precum și aplicarea selectivă și interpretarea arbitrară a normelor electorale, prin definiție, nu poate să asigure atingerea scopului de bază

al statului de drept. – **protejarea drepturilor și libertăților omului**, proclamate de actele normative naționale și internaționale, în particular *dreptul de vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a participa la administrarea treburilor publice*.

8. Cu referire la aplicarea și executarea hotărârilor judecătorești în speță, fără a mă expune asupra motivării și dispozitivului acestora, este de reținut că la data de 19 iunie 2018 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a examinat solicitarea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău.

9. Prin hotărârea din 19.06.2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr.3-701/2018), instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art. 74, 146 din Codul electoral, a hotărât următoarele:

- nu se confirmă legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II);
- se transmite hotărârea instanței de judecată în 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale și Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1;
- hotărârea instanței de judecată este definitivă și *executorie* din momentul pronunțării.

10. Prin decizia din 21.06.2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 25.06.2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, hotărârea din 19.06.2018 a primei instanțe, a fost menținută și astfel a devenit irevocabilă.

11. În motivarea actelor judecătorești respective, instanțele de judecată s-au bazat pe prevederile art.74 alin.(4) Cod electoral, care stabilește că *instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor, dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor*.

12. În temeiul art.74 alin. (4) Cod Electoral, instanțele de judecată și-au asumat misiunea de a verifica din oficiu atât acțiunile întreprinse de către autoritățile statului, în particular de către organele electorale, cât și acțiunile concurenților electorali.

13. Instanțele de judecată, în actele judecătorești nominalizate supra, au reținut că desfășurarea agitației electorale în „ziua tăcerii” de către concurenții electorali Andrei Năstase și Ion Ceban au fost de natură să influențeze rezultatele scrutinului de vot, iar în aceste circumstanțe instanțele au evaluat impactul acțiunii de determinare a alegătorilor să voteze un anumit candidat și în funcție de prezenta acestora la ambele tururi de vot.

14. La fel, instanțele de judecată au constatat că, agitația electorală efectuată ilegal în ziua alegerilor, care a fost adresată unui număr de persoane, incontestabil mai mare decât diferența de voturi dintre candidați, atestă faptul, că alegerile, la finalul lor, au fost alterate prin comportamentul ambilor candidați electorali care sunt vinovați de încălcarea

prevederilor articolul 52 alin.(10) din Codul Electoral¹, și urmează a fi aplicate prevederile articolul 149 alin.(2) din același cod².

15. Din punctul meu de vedere, în procesul de analiză a modului de executare / aplicare a actelor judecătorești în speță, se observă diferențe între *ratio decidendi* al hotărârilor instanțelor de judecată, în partea obligatorie („considerentele care susțin dispozitivul”), și *obiter dictum*, adică în partea fără caracter obligatoriu, aspecte ce cuprind constatări, opinii și care nu sunt în strictă corelație cu dispozitivul.

16. Respectiv, în opinia subsemnatului, Comisia Electorală Centrală trebuia de urgență, în corespundere cu art.251 din Codul de Procedură Civilă, să solicite primei instanțe explicarea modului de executare / aplicare a dispozitivului hotărârii, fără a aștepta decizia instanțelor de judecată superioare, deoarece potrivit dispozitivului hotărârii primei instanțe, hotărârea era deja definitivă și executorie pentru organele electorale.

17. În acest sens, țin să menționez că în seara zilei de 21.06.2018, după apariția în spațiul public a deciziei Curții de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, mi-am expus poziția și am insistat ca Comisia să solicite instanței de judecată să explice modul de executare a hotărârii, prin prisma aspectelor discutate de membrii CEC într-o ședință internă din aceeași zi. Or, atât subsemnatul cât și alți membri ai Comisiei, au avut neclarități în privința unor aspecte neelucidate din hotărârile judecătorești, spre exemplu: din ce cauză și pentru ce motive legale a fost invalidat turul I (20 mai 2018)?, urmează a fi aplicată votarea repetată atât în cadrul turului I și II sau doar a unui singur tur?, au fost sau nu excluși din buletinele de vot de către instanța de judecată candidații Andrei Năstase și Ion Ceban? Comisia Electorală Centrală urmează să execute doar dispozitivul hotărârii judecătorești sau și concluziile / constatările instanței de judecată din partea motivată a hotărârii? etc.

18. În condițiile în care solicitarea mea din 21.06.2018 a rămas fără răspuns, în debutul ședinței CEC din 29.06.2018, am propus spre examinare și adoptare un proiect de hotărâre (*a se vedea anexa nr.1*) prin care să fie solicitate instanței de judecată explicații privind modul de aplicare și executare a dispozitivului hotărârii. Din motive neclare, propunerea în cauză nu a fost susținută de 5 membri ai Comisiei din cei 7 prezenți în ședință, astfel fiind creată certitudinea că majoritatea membrilor CEC nu au nevoie de explicații suplimentare a modului de executare a actelor judecătorești în cauză și, pe cale de consecință urmează să fie aplicate în mod textual și funcțional normele Codului Electoral în această speță electorală.

19. În continuare, în opinia subsemnatului spiritul normelor constituționale și legale privind dreptul la vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a participa la administrarea treburilor publice, presupune că *orice scrutin electoral declanșat trebuie să aibă drept finalitate alegerea și accederea reală a unei persoane într-o funcție publică*.

¹ Art. 52 alin.(10) din Codul Electoral – „În ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală. Interdicția dată nu se referă la informațiile deja plasate în internet și la afișele expuse anterior.”

² Art.149 alin.(2) din Codul Electoral – „Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor Codului electoral sînt excluși din buletinele de vot, în baza unei hotărâri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.”

20. În prezenta ecuație electorală, este vorba despre alegerea primarului unei localități, iar în cazul alegerilor locale (noi) a primarului, în percepția mea, legea electorală prevede următorul itinerar / algoritm privind alegerea și accederea unei persoane în funcția de primar:

Etapa 1 – stabilirea datei alegerilor locale (noi) de către Parlament sau autoritatea electorală centrală, în condițiile când au apărut circumstanțele legale pentru demararea procedurilor electorale pentru alegerea primarului unei localități (art.133 din Codul Electoral).

Etapa 2 - turul I - potrivit art.145 alin.(1) din Codul Electoral, se consideră ales candidatul care a întrunit mai mult de jumătate din voturile valabil exprimate ale alegătorilor care au participat la votare.

Etapa 3 - alegeri nevalabile - art.147 din Codul Electoral dispune că pentru turul I trebuie să fie respectată condiția de valabilitate și anume că alegerile sînt considerate nevalabile în anumite circumscripții dacă la ele au participat mai puțin de 1/4 din numărul persoanelor înscrise în listele electorale.

Etapa 4 - turul II - în cazul în care nici un candidat nu întrunește mai mult de jumătate din numărul de voturi valabil exprimate, în termen de 2 săptămâni se va proceda la al doilea tur de scrutin cu 2 candidați care au întrunit cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin. La al doilea tur de scrutin se consideră ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi, indiferent de numărul alegătorilor care au participat la alegeri (art.145 alin.(2) și (3) din Codul Electoral).

Etapa 5 – confirmarea / infirmarea legalității alegerilor și validarea / invalidarea mandatului de către instanța de judecată (art.74 și 146 din Codul Electoral).

Etapa 6 – alegeri nule - în cazul în care legalitatea alegerilor nu este confirmată, Comisia Electorală Centrală, în baza hotărârilor instanțelor de judecată respective, declară alegerile nule (art.148 din Codul Electoral).

Etapa 7 – votarea repetată - Dacă alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală dispune efectuarea, în termen de 2 săptămâni, a votării repetate pe baza acelorași liste electorale, cu participarea acelorași consilii și birouri electorale și cu aceleași candidaturi, cu excepția cazului când concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor Codului electoral sunt excluși din buletinele de vot, în baza unei hotărâri judecătorești definitive. Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul alegătorilor care au participat la votare (art.149 din Codul Electoral).

Etapa 8 – alegeri noi - dacă și după votarea repetată nu a fost ales primarul, *vor avea loc alegeri noi*, cu excepția cazului când *vacanța funcției de primar* **a apărut** în ultimul an înainte de expirarea mandatului (art.150 alin.(1) lit.c și (2) din Codul Electoral).

21. Altfel spus, exercițiul electoral de alegere a primarului unei localități, în cadrul alegerilor locale generale sau alegerilor locale noi, presupune că *dacă primarul nu a fost ales din cauza invalidării unui tur sau ambelor tururi*, atunci primarul va fi ales prin mecanismul legal al votării repetate, iar *dacă și după votarea repetată nu a fost ales primarul*, se va închide acest exercițiu / scrutin electoral și se va purcede la organizarea **altor alegeri noi**.

22. La fel, analizând prevederile legale aplicabile acestei spețe electorale, precum și conținutul și dispozitivele hotărârilor judecătorești aferente, în opinia mea rezultă următoarele realități juridice și circumstanțe axiomatice:

- (i) ultimele alegeri locale generale au avut loc la 14.06.2015, respectiv *alegeri locale noi*, în percepție generală, pot fi efectuate doar pînă la data de 14.06.2018;
- (ii) mandatul ultimului primar general al mun.Chișinău a fost validat la data de 10.07.2015, iar art.28 alin.(1) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, prevede că primarul își exercită atribuțiile de la data validării mandatului;
- (iii) vacanța funcției a apărut la data de 19.02.2018 din cauza demisiei primarului;
- (iv) alegerile locale noi pentru funcția de primar general al mun.Chișinău, au fost stabilite pentru data de 20.05.2018 de CEC prin hotărârea nr.1446 din 12.03.2018;
- (v) instanța de judecată a invalidat atât turul I (20.05.2018) cât și turul II (03.06.2018) al alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al mun.Chișinău;
- (vi) în situația când ambele tururi au fost declarate nule, în scopul alegerii primarului legea electorală dispune că urmează a fi efectuată votarea repetată;
- (vii) în condițiile în care Legiuitorul nu a stabilit expres că votarea repetată se aplică doar turului II, rezultă că votarea repetată se aplică atât turului I, cât și ulterior turului II, dacă primarul nu va fi ales din prima încercare;
- (viii) nu există nici o prevedere în Codul Electoral sau în alte legi care să prevadă că în cazul în care un tur sau ambele tururi ale alegerilor locale (noi) au fost invalidate de instanța de judecată, nu se efectuează votarea repetată;
- (ix) specificul votării repetate este că aceasta se consideră valabilă indiferent de numărul alegătorilor care au participat, astfel condiția de valabilitate pentru turul I stabilită la art.147 din Codul Electoral, nu este aplicabilă în cazul votării repetate;
- (x) în cazul în care instanța de judecată nu a dispus expres în dispozitivul hotărârii judecătorești excluderea unui sau mai multor candidați din buletinele de vot, organele electorale urmează să efectueze votarea repetată cu aceiași candidați / concurenți electorali;
- (xi) dacă și după votarea repetată nu va fi ales primarul, **alte alegeri locale noi** vor putea fi efectuate abia în toamna anului 2018 (art.150 alin.(4) din Codul Electoral).
- (xii) în prezenta speță, alte alegeri locale noi nu vor putea fi efectuate în toamna anului 2018, deoarece ultimul an înainte de expirarea mandatului primarului mun.Chișinău, începe din data de 11.07.2018, deoarece mandatul primarului în cauză a fost validat la data de 10.07.2015

23. În aceeași ordine de idei și nu în ultimul rând, este necesar de subliniat că art.26 alin.(1) lit.o) din Codul Electoral prevede că una din atribuțiile Comisiei Electorale Centrale este să asigure efectuarea celui de al doilea tur de scrutin, a votării repetate, a alegerilor anticipate, noi și parțiale, în condițiile prezentului cod.

24. La fel, în jurisprudența electorală și practica electorală există deja precedente similare cînd urmare a hotărârilor instanțelor de judecată au fost declarate nule alegerile primarului, iar Comisia a dispus efectuarea votării repetate (a se vedea Hotărârea CEC nr.763/2007).

25. În contextul ecuației electorale curente, este de reținut că în jurisprudența constituțională este statuat dezideratul conform căruia *permanentizarea unei guvernări interimare, prin definiție, este contrară spiritului Constituției și reprezintă un pericol pentru democrație*.

26. În speța noastră, următoarele alegeri locale generale vor avea loc în vara anului 2019, cel mai probabil în lunile iunie-iulie. Primarul general al mun.Chișinău ales în vara anului 2015, a fost suspendat din funcție la data de 28.07.2017 și din această dată funcția de primar a fost exercitată de un primar-interimar. Astfel, în condițiile în care autoritatea electorală centrală a pus punct exercițiului electoral al alegerilor locale noi în cauză prin decizia de a nu efectua votare repetată, și respectiv în condițiile în care deja nu mai pot fi organizate alte alegeri noi, ajungem în situația absurdă când jumătate din termenul mandatului primarului unei localități este exercitat de primari-interimari, care nu au fost aleși de locuitorii municipiului Chișinău.

27. În continuare, în motivarea hotărârii CEC nr.1713 din 29.06.2018, majoritatea membrilor își motivează decizia prin faptul existenței unor „reglementări incerte și contradictorii [în domeniul electoral] care prejudiciază principiul previzibilității raporturilor juridice, fapt pentru care organizarea votării repetate a turului I în baza reglementărilor actuale distorsionează conceptul uniform al normelor electorale ce țin de alegerea primarilor”.

28. Cu referire la alegațiile ce țin de incertitudinea și contradicțiile din normele electorale, țin să subliniez că autoritatea electorală centrală în această speță electorală trebuia să aplice cel puțin *principiul analogiei legii*, principiu care prevede că în cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul juridic, urmează a fi aplicată norma de drept care reglementează raporturi similare, iar în lipsa unei astfel de norme, urmează să se conducă de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare.

29. În aceeași ordine de idei, este de subliniat că Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în cazul interpretării unor norme constituționale, a statuat principiul fundamental de drept precum că „[...] **o normă trebuie interpretată în sensul în care permite aplicarea ei, și nu în sensul în care se exclude aplicarea ei** (*actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat*)” (a se vedea pct.67 din HCC nr.21/2015).

30. Prin urmare, regulile inerente unui atare exercițiu, inclusiv în cadrul procesului electoral, în lipsa unor reglementări exprese, urmează a fi deduse din spiritul normelor constituționale și legale, precum și urmează a fi deduse din textul legii și principiile fundamentale, prin aplicarea principiului „*efectului util minim*”, care în speța noastră ar fi fost efectuarea votării repetate pentru turul I, și eventual pentru turul II.

31. În acest sens, dacă e să punem pe balanța „*efectului util minim*”, pe de o parte, acțiunile Comisiei Electorale Centrale de finalizare a procedurilor electorale aferente alegerilor primarului general al mun.Chișinău, iar pe de altă parte, obligațiile legale ale autorității electorale centrale de a organiza votarea repetată ce are drept scop rezultatul final de alegere a primarului unei localități, în opinia subsemnatului, balanța înclină indubitabil în favoarea efectuării votării repetate.

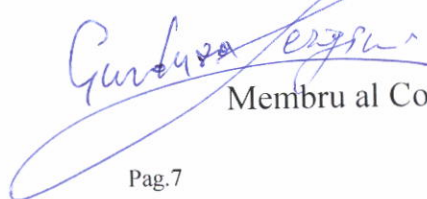
32. Din aceste raționamente, am propus membrilor Comisiei Electorale Centrale spre examinare și aprobare proiectul de hotărâre *cu privire la declararea alegerilor nule și efectuarea votării repetate pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău* (a se vedea anexa nr.2). *Inter alia*, este necesar de atras atenția asupra faptului că proiectul în cauză a fost propus membrilor în dimineața zilei de 26.06.2018 [la scurt timp după ce a apărut încheierea CSJ din 25.06.2018], iar în ședința publică a CEC din 29.06.2018, proiectul respectiv nu a fost susținut de 5 membri ai Comisiei din cei 7 prezenți în ședință, cel puțin pentru a fi introdus în ordinea de zi și pentru a avea o dezbatere publică a acestei probleme.

33. La fel, majoritatea membrilor Comisiei, în partea descriptivă a hotărârii CEC nr.1713 din 29.06.2018, își motivează decizia prin aceea că „reluarea votării repetate la situația zero, adică pînă la data desfășurării primului tur de scrutin (20 mai 2018), este contrară inclusiv principiului stabilității raporturilor juridice, or calitatea de concurent electoral a candidaților care nu au trecut în turul doi de scrutin *s-a consumat* odată cu stabilirea datei turului doi prin hotărîrea Comisiei nr.1662 din 23 mai 2018”.

34. Nu pot susține acest raționament, din simplul considerent că *calitatea de concurent electoral a candidaților în cadrul votării repetate, se obține prin efectul legii*. Or, art.149 din Codul Electoral stabilește expres că votarea repetată se efectuează pe baza acelorași liste electorale, cu participarea acelorași consilii și birouri electorale și **cu aceleași candidaturi**. Astfel, Comisia Electorală Centrală urma în cadrul votării repetate să reconfirme calitatea de concurent electoral a candidaților înregistrați, cu excepția cazurilor cînd unii candidați ar fi refuzat să participe la votarea repetată.

35. În context, prin Hotărîrea nr.4/2018, Curtea Constituțională a reținut că articolul 1 alin.(3) din Legea fundamentală proclamă Republica Moldova ca un *stat de drept și democratic*. Curtea a menționat că exigențele statului de drept presupun inter alia *asigurarea legalității și a certitudinii juridice*. Astfel, Curtea a subliniat că principiile legalității și al certitudinii juridice sunt esențiale pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului.

36. Finalmente, având în vedere că normele juridice din domeniul electoral, administrației publice centrale și locale, precum și cele procesuale, constituie o expresie a principiului securității juridice, instituit implicit de art.7 din Legea Supremă, principiu care exprimă în esență că *cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului și contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul și/sau instituțiile statului sau pe care acestea riscă să le creeze*, consider că finalizarea în plin exercițiu electoral a procedurilor de alegere a primarului unei localități, **reprezintă o subminare a încrederii cetățenilor în instituțiile statului, în particular în organele electorale**, precum și plasarea *in abstracto* a dreptului de vot, dreptului de a fi ales și a dreptului de a participa la administrarea treburilor publice, **ceea ce distorsionează conceptul statului de drept**.

Sergiu GURDUZA
Membru al Comisiei Electorale Centrale

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ

HOTĂRÎRE

privind solicitarea **explicării dispozitivului hotărârii** din 19.06.2018
a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr. 3-701/2018)

Prin hotărârea din 19.06.2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, instanța de judecată, în corespundere cu prevederile art. 74, 146 din Codul electoral, a hotărât că:

- nu se confirmă legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20.05.2018 (turul I) – 03.06.2018 (turul II);
- se transmite hotărârea instanței de judecată în 24 de ore după adoptare, **Comisiei Electorale Centrale** și Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1;
- hotărârea instanței de judecată este *definitivă și executorie* din momentul pronunțării.

Prin decizia din 21.06.2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 25.06.2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, hotărârea din 19.06.2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută și a devenit irevocabilă.

În procesul de analiză a modului de executare a actelor judecătorești nominalizate supra, Comisia observă diferențe între *ratio decidendi* al hotărârii instanței de judecată, în partea obligatorie („considerentele care susțin dispozitivul”), și *obiter dictum*, adică în partea fără caracter obligatoriu, ce cuprinde remarci, opinii, aspecte care nu susțin prin ele însele dispozitivul.

Potrivit art.251 din Codul de Procedură Civilă, **dacă sînt necesare explicații referitor la sensul, extinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii** sau dacă hotărârea cuprinde dispoziții contradictorii, instanța emitentă, la cererea participanților la proces [...], *dă explicații asupra dispozitivului ori omite dispozițiile contradictorii fără a modifica cuprinsul hotărârii.*

În acest context, Comisia Electorală Centrală se raliează la principiul general de drept care statuează că *executarea unei hotărâri judecătorești reprezintă ultima etapă a procesului judiciar și constituie un drept consfințit de Legea Supremă.*

Or, în opinia Comisiei un act executoriu neexecutat sau executarea formală în procesul electoral a hotărârilor judecătorești, nu poate să asigure atingerea scopului de bază – protejarea drepturilor și libertăților omului, proclamate de actele normative naționale și internaționale, în particular *dreptul de vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a participa la administrarea treburilor publice.*

În lumina celor expuse și în scopul executării Hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr. 3-701/2018), în temeiul art. 18 alin. (2), art. 26 alin. (1) lit. o), art. 148, art. 149, art. 150 alin. (1) lit. b) și c) din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, **Comisia Electorală Centrală hotărăște:**

1. Președintele Comisiei Electorale Centrale dna Alina Russu (în conformitate cu pct.30 lit.f) din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin HCEC nr.137/2006), în colaborare cu Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, în termen de 24 ore după adoptarea prezentei hotărâri, vor cere prin demers Judecătoriei Chișinău, sediul Centru explicarea modului de aplicare a dispozitivului hotărârii din 19 iunie 2018 (dosarul nr. 3-701/2018), care urmează a fi executată de Comisia Electorală Centrală prin prisma procedurilor prevăzute de art.148-149 din Codul electoral.
2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării și se publică pe site-ul oficial al Comisiei Electorale Centrale.

Președintele Comisiei Electorale Centrale
Secretarul Comisiei Electorale Centrale

Chișinău, ____ iunie 2018

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ

HOTĂRÎRE

cu privire la declararea alegerilor nule și efectuarea votării repetate pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău

La data de 19 iunie 2018 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a examinat solicitarea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău.

Prin hotărîrea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr. 3-701/2018), instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art. 74, 146 din Codul electoral, a hotărît următoarele:

- nu se confirmă legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II);
- se transmite hotărîrea instanței de judecată în 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale și Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1;
- hotărîrea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

Prin decizia din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 25 iunie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, hotărîrea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută și astfel a devenit irevocabilă.

În motivarea actelor judecătorești respective, instanțele de judecată s-au bazat pe prevederile art.74 alin.(4) Cod electoral, care stabilește că *instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor, dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.*

În temeiul art. 74 alin. (4) Cod electoral, instanțele de judecată și-au asumat misiunea de a verifica din oficiu atât acțiunile întreprinse de către autoritățile statului, în particular de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, cât și acțiunile concurenților electorali.

Instanțele de judecată, în actele judecătorești nominalizate supra, au reținut că desfășurarea agitației electorale în „ziua tăcerii” de către concurenții electorali Andrei Năstase și Ion Ceban au fost de natură să influențeze rezultatele scrutinului de vot, iar în aceste circumstanțe instanțele au evaluat impactul acțiunii de determinare a alegătorilor să voteze un anumit candidat și în funcție de prezența acestora la ambele tururi de vot.

În prezenta speță, Comisia reține că articolul 148 din Codul electoral, dispune că **alegerile sînt declarate nule dacă în cadrul operațiilor electorale au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor. Hotărîrea cu privire la declararea alegerilor nule se adoptă de către Comisia Electorală Centrală în baza hotărîrilor instanțelor de judecată respective.**

Potrivit articolului 149 din Codul electoral, *dacă* în anumite circumscripții sau secții de votare *alegerile sînt declarate nevalabile sau nule*, Comisia Electorală Centrală dispune efectuarea, în termen de 2 săptămîni, a votării repetate pe baza acelorași liste electorale, cu aceleași candidaturi și cu participarea acelorași consilii și birouri electorale. Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor Codului electoral *sînt excluși din buletinele de vot, în baza unei hotărîri judecătorești definitive*, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

În acest context, Comisia Electorală Centrală observă că actele judecătorești definitive și irevocabile nominalizate supra, **nu dispun excluderea din buletinele de vot a concurenților electorali Andrei Năstase și Ion Ceban**, pentru acțiunile constatate de instanța de judecată ca fiind agitație electorală ilegală în ziua alegerilor, prin faptul că au îndemnat alegătorii la vot.

Prin urmare, Comisia Electorală Centrală constată că potrivit dispozitivelor actelor judecătorești în cauză, nici un concurent electoral nu a fost exclus din buletinele de vot de către instanțele de judecată.

Obiter dictum, articolul 150 alin.(2) din Codul electoral, prevede că *dacă vacanța funcției de primar al localității a apărut în ultimul an înainte de expirarea mandatului, alegeri noi pentru funcția de primar nu se organizează*.

Astfel, Comisia Electorală Centrală observă că vacanța mandatului de primar general al municipiului Chișinău a apărut la data de 19 februarie 2018, fapt constatat prin Hotărîrea CEC nr.1446 din 12.03.2018. Respectiv, Comisia consideră că art. 150 alin.(2) din Codul electoral nu este aplicabil în speța electorală curentă pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău.

Ratio decidendi, art.150 alin.(1) lit.c) din Codul electoral, dispune că *alegeri noi au loc dacă și după votarea repetată nu a fost ales primarul*.

În lumina circumstanțelor de fapt și de drept expuse, în temeiul art. 18 alin. (2), art. 26 alin. (1) lit. o), art. 148, art. 149, art. 150 alin. (1) lit. b) și c) din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, precum și în scopul executării Hotărîrii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr. 3-701/2018),

Comisia Electorală Centrală **hotărăște**:

1. Se ia act de hotărîrea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (dosarul nr. 3-701/2018) prin care **nu a fost confirmată legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău**, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).
2. **Se declară nule** *alegerile locale noi* pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II), în circumscripția electorală municipală Chișinău nr. 1.
3. Se stabilește pentru data de 8 iulie 2018 desfășurarea votării repetate în circumscripția electorală municipală Chișinău nr. 1 pentru alegerea primarului general al mun. Chișinău, *pe baza acelorași liste electorale, cu aceiași concurenți electorali și cu participarea acelorași organe electorale*.
4. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării, se publică pe site-ul oficial al Comisiei Electorale Centrale, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și se aduce la cunoștință publică prin intermediul surselor de informare în masă.

Președintele Comisiei Electorale Centrale
Secretarul Comisiei Electorale Centrale

Chișinău, ____ iunie 2018